

פגרו חנוט או מפוחלץ

א. זנבות של אריות

אחת לשנתיים נערכת לה ועידת אגודת הסופרים העבריים בישראל. השנה לא נערכה ועידה. אם גם בשנה הבאה לא תיערך ועידה, לא יחוש איש בחסרונה. האגודה היא פגרו חנוט או מפוחלץ של עבר רחוק, אשר סערות הזמן אינן מותירות עליו עקבות כלשהן. מי שנכח בוועידת-הסופרים האחרונה, בפסח 1975, חש מיד בדמויות רחוקות קש וגבבה, שהילכו בטרקליני הוועידה, ושהעניקו כיבודים שונים איש לרעהו, או שנאמו עיסה תפלה של גאומים בשפה מוזרה שאינה שפת הארץ הזאת.

גם כאשר פוחלצים-סיפורתיים עורכים ועידה, ישנם פוחלצים-גולה המסדרים מאחרי-הקלעים את מערכת המינויים לוועדות השונות, העוסקות, כביכול, בביקורת ובאתיקה, והממנים את המועצה, הוועדה-מרכזי, ובוחרים בנשיאה-כבוד, כמזכיר וכ"ו לוחשים את חלוקת-הכספים של כל מיני קרנות ושאיות-למחצה בין אנשי-שלומם. בין הנבחרים ניתן לפגוש בדמויות האריות לשמש כגיבורים לתיאורים סיפורתיים, כמו: ב"י, מיכלי יצחק עקביהו, בנימין טנא, רבקה גורפיין, מילא אוהל, שלום קרמ, מנפרד וינקלר, קורט שמוקלר, אדיר כהן ואחרים, המכנים עצמם כסופרים, למרות העובדה שאיש אינו קורא ביצירותיהם.

מיהם כל האנשים הללו?

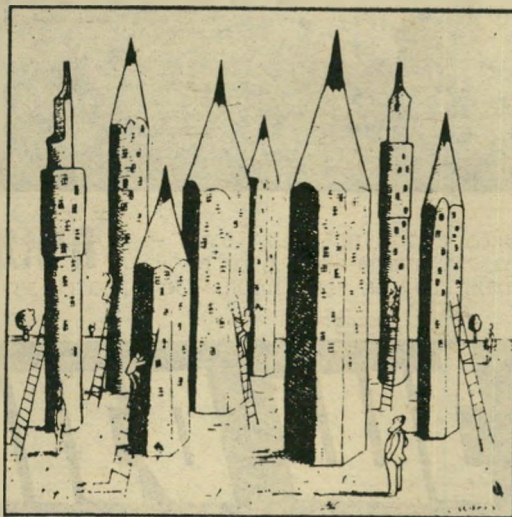
האם הם הביאליקים, הטשרניחובסקים, העגנונים והאל-תרמנים של מחצית שנות ה-70, או סתם זנבות של אריות, המשמיעים קולות שריקה, והמאמינים שהם שרי אגים שאגת-אריות?

אגודת הסופרים העבריים בישראל היא קאריקטורה של היי-התרבות בארץ, הנהנית מתמיכה ממשלתית שמנה מבלי שהיא תורמת תרומה כלשהי לחיי התרבות וה-סיפורות, או לפחות לתנאי-הקיום המינימליים של סופרים במדינה.

האגודה מפרסמת דרך-קבע ירחון-סיפורות, הקרוי מאזניים, שבו לא תמצא סיפורים של א"ב יהושע, עמוס עוז, מינחם שדה ואחרים, ובוודאי שלא את שירי דוד המשוררים שצמח ב-15 שנים האחרונות במדינה. מאזניים נעול בפני סופרים ומשוררים שטרם הגיעו לשנתם ה-40, המפרסמים מיצירותיהם בכתבי-עת מגמתיים כעכשיו וטימן-קריאה. מאזניים מיועד לפירסום יצירותיהם של כל אלה, ששום במה רצינית אינה מוצאת את יצירותיהם כראויות לפירסום, ולכן איכותן של ירחון-הסופרים היא ברובה אוסף של גבבה גראפומית.

ב. מועדון חברים גזעני

אחרי מלחמת ששת-הימים שימשה אגודת-הסופרים ככריזמה למליצות לאומניות, שסבלו ממוסר צבוע ו-חידודי, ואשר התרכזו בהבעת הלכירוח ימניים, שהחלו שוררים במדינה. דיעות שכלל לא שיקפו את דעת היוצרים, הנושאים בעולה האמיתי של הסיפורת הישראלית. כתוצאה מכך, ומעקרותה של האגודה בשטח המיקצועי, נעשו בשנים האחרונות מיספר ניסיונות של סופרים ו-

מבקרים צעירים לפרק את המיבנה הפטריאכלי הנוכחי שלה, ולפתוח את שעריה בפני סופרים ישראליים מבני המיעוטים.

כך נעשה ניסיון-הנפל להקמת אגודת-סופרי-ישראל שמטרתה הייתה לפורר את האגודה מבחוץ, תוך פתיחת שערי האגודה החדש בפני סופרים ישראליים מבני-המיעוטים, אלא שבגלל חילוקי-דעות שונים, התפורר אגודת זה עוד בטרם התבסס.

הלטיפונדיה ההיסטורית, המנהלת את אגודת-הסופרים על מיימנות והטבות עצמיות, הששה פן ישימש של-טונה, ולכן עשתה כל שביכולתה על-מנת לטרפד ניסיונות

אלה בדרכים שאינם הולמות את הרוח שהיא טוענת לה (כמי שענקת פרס-ברנר למשורר גודע של דור הי פלמ"ח, תמורת הצבעתו נגד רוחות של חידוש ושינוי פני האגודה).

מאזן פעילותה של אגודת הסופרים מראה, שבדומה למיסד על שלוחותיו השונות, היא לוקה בכל השגיאות והעיוותים, שהביאו לניווט המוסרי של החברה הישראלית. ובעיקר מנוחים פוחלצים-סיפורות את הגימק האחד ו-היחיד, הקיים בזכות תאגיד של סופרים: הזנחה פושעת בשטחי הבעיות הכלכליות-מיקצועיות של סופרי ישראל.

ג. איגודי סופרים

היות והמיבנה והמטרות של אגודת-הסופרים הותאמו בראשית שנות ה-50 למחכונת של אגודת-הסופרים המזרח-אירופיות, שמטרתן לסייע למדינה ולקו הרשמי שלה, הרי שמן הראוי להציג מיבנה של שני איגודי-סופרים במערב-אירופה.

בבריטניה קיים איגוד סופרים (Writers Action Group), הממקד את פעילותו בהטבת התנאים הסרי צייליים של הסופרים, תוך מאבק עיקש על תשלום תמי-לוגים לשימוש כספרים בספריה, ולשיפור תנאי החווים בבתי ההוצאה-לאור.

במערב-גרמניה מצויים כ-300 מחברים מכל הסוגים, ביניהם מתרגמים, עורכים ומבקרים, המאוגדים באיגוד-מקצועי של סופרים, המסונף לתאגיד עובדי ענפי הדפוס והנייר. גם האיגוד המערב-גרמני מנהל מאבק עיקש על תשלום עבור השאלת ספרים בספריה. האיגוד הגרמני מקיים גם קרן-גימלאות לחבריו.

ד. שעת-כושר

כיום, עם הקמת ועדה ממשלתית, הפועלת לשילוב ערביי ישראל במיסגרות השונות של המדינה, הרי שיהיה ניתן לבחון דרך יחס של משרדיה-ממשלה (ובעיקר החינוך) לאגודת-הסופרים, ולנושא שילובם של סופרים מבני-המיעוטים בה, את כוונותיה של הממשלה בנושא זה.

אם ישוב תסרב אגודת הסופרים לקבל לשורותיה את הסופרים מבני-המיעוטים, יהיה על הממשלה לסגור את ברוי התקציבים, ולא לקץ את אגודת הסופרים לפתוח את שורותיה, או לגווע גוויעה מהירה.

כך או אחרת, זוהי שעת-כושר לביסוסו של תאגיד סופרים ישראלי, שיכל בקרבנו את כל סופריה-המדינה, ללא הבדל דת, גזע וכ"ו, תאגיד זה לא ישמש במה פור-ליטת חלולה ונטולת-ערך, אלא איגוד-מיקצועי, שיחמסר להטבת תנאיהם של הסופרים החיים בישראל.

מוטב שכתביעת זה, שאינו מודל איכותי של המתרחש בחברה הישראלית בשטחי הסיפורות והמחשבה המקורית, ימשיך לראות אור לצרכינו הטבעיים בתנועה הקיבוצית, ויקצץ את יומרותיו המגיעות אל מעבר לאוקינוס.

בחטף

מי יחזיר את

המענק לראש-הממשלה?

בזיכרונותיו של ישראל זמורה, העוסקים בפילוג הבורת כתובים בשנות ה-30' ואשר פורסמו בידעות אחרונות, הושקע ביותר הסופר אליעזר שטיינמן (כה אמר שטיינמן). זמורה כתב, בין השאר: "...מיום שחזר שטיינמן, אין הברכה שרוייה בעבודתנו המשותפת. ניגודים גלויים ומחאות עוות מצידו של שטיינמן. פילפול מתקיף שאינו הולם בצורתו, ואינו הוגן לסופר המתיימר להיות קברניט הדור והדורות הסיפורתיים..." במאמר משותף, שפורסם באותו עיתון, נחלצו שני בניו של שטיינמן, נתן ודוד ש"ש, להגנת אברהם המנוח בתוכנית-הרדיו הסיפורית שלי, שהושמעה בגלי צה"ל, ספר עורך הארץ גרשום שוקן על ספרים אהובים עליו בסיפורייתו וציין, בין השאר, את ספרי סול בלו (הרצוג), הפלנטה של מר טאמלר) כמבטאים את תחושת ההווה. שוקן התייחס בדבריו לסיפרי גינמר גראם, ואם לא יוענק קברניט להשעור הגרמני מאת ז'אן-פרידלנץ (העומד לראות אור בקרוב בעיברית), כספרים העוסקים בנפש הגרמנית, והמעוררים אצלו עניין רב. עיתונאית-השנים תמר אבידור-אטינגר, שסיפרה חרוזי אהבה של אשה נשואה ראה אור השבוע, בישרה בתוכנית הרדיו סוף השבוע של דירי מנוסי, כי "איני בושה לבחור שמות מיסטריום לספרי, אני לא כותבת רצינית, אלא סופרת קלה. וגם לי יש זכות-קיום סיפורתית..." בנמד של נייר (העולם הזה 2014) נכתב על "מענקי ראש-הממשלה": "עלינו, חברה, מוטל לקבוע את זכויותיהם, בזכות ולא בחסד, כך שמדי שנה יקבלו לפחות שני יוצרים ערביים, מתוך כלל השישה, את פרס-ראש-הממשלה-ליצירה. ואם לא יוענק פרס זה לסופרים ערביים, חייבים אותם סופרים עבריים, יפי נפש, שהפרס יוענק להם, לטרב כלבלו..." השבוע נתבשרנו על שמות הזוכים לשנה זו: יצחק אורנס, ז'ובבל גלעד, יהודית הנדל, ארי נצר, יצחק עקביהו ישראל פינקס, ומקנת חיקוה, שלפחות אחד מהשישה יוותר על המענק לצד סופר ערבי. הציור דרוקלנד של הצייר מיכאל רוקס, שתעתיקו הציבעוני התפרסם בחוברת עכשיו, הועתק גם באחד הגיליונות האחרונים של הטייטס לטררארי ספמןט.

על הפילוסופיה של הלשון, ועל תרומותיה האפשריות למטאפיסיקה ולאטיקה. כל המשוחחים היו תמימי-דעים, פחות או יותר, בעמדותיהם — שייצגו את זרם המחשבה הפוזיטיביסטי-לוגי, תוך פליטות-מלל בלתי-פוסקות של ניתוח מילים כמודלים מתימטיים-לוגיים.

מנחה הדיון, הד"ר ירמיהו יובל, לא טרח להביא לדיון זה נציג כלשהו של האסכולה הצרפתית הסמיוטית של כריסטוא ואלטהוסר, אשר בה נבחנות מילים בקריטיקה של אידאולוגיות.

גם בתוכנית זו בלטה "תיסמונת יובל", המביאה את הצופים לעבור לתחנות-הטלוויזיה הערביות, כתוצאה מהתעייפות מן העליגותיהם שלו. הפעם עיוות יובל מישפטים פשוטים ומובנים באנגלית, שנאמרו על-ידי ד"ר אבישי מרגלית, ותורגמו לאנגלית מסורבלת על-ידי ירמיהו יובל עבור קהל-הצופים הניבער של הטלוויזיה. הדיון היומרני לזיכור של פרופסור ברהילל היה התפלספות-נפל שדושה, שהתייחסה לשפה כאל אמצעי-ניטרול של מכשירי-שילטון, ולא לשפה יוצרת — כפי שהזמינה כותרת הדיון, מצער היה ללמוד, שבאוניברסיטה שבה הגו מרטיץ בובר, שה, ברגמן, ח"י רות וברהילל, לא צמח דורה-משך.

"שדמות" הגרפומניה

התשוקה של סופרים ישראליים מן הדרגה הרביעית והחמישית, לראות את יצירותיהם בתרגום לאנגלית, אינה יודעת גבול. התנועה הקיבוצית, הנהגת הפרס מיצירות הסיפורות של בניה בכתביהעת שדמות, החלה מפרסמת מהדורה אנגלית שלו, שאינה תורמת לתדמית הסיפורות הרבות של ישראל. בחוברת השלישית של כתביעת זה באנגלית ניתן למצוא שיר מאת גורת בשם לישה צור, המתחננת לאברהם אבינו שיפרוש עליה כנפיו. סיפור בשם הנחש מאת אדם זרטל, המסתיים במילים: "...ענינו נותרו פקוחות, למרות שילבו עצר מלכת." אינו תורם לדימוי החיובי של סיפורותנו. גם לא נפקד קטע העוסק בוודיו על השיכה אל מקורות היהדות מאת יריב בן אהרון, הקרב. בן-אהרון הסופר מוצג כ: YARIV BEN AHARON is a Kibbutznik, a Teacher, a Tank Corps Battalion Commander and a Novelist. בתור רפרט אידאולוגית לעוגה תרבותית-קיבוצית או מצוטט קטע מאת הפרופסור מרטיץ בובר המנוח, מתוך שיחה שערך עם בני-קיבוצים בשנת 1962, שיחה שאינה לרוונטית כיום.

